

UNITATS DIDÀCTIQUES INTEGRADES DE LLENGUA CATALANA I LITERATURA I LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA

(Educació Secundària Obligatòria)

Llengües en contacte

Joana M. Amengual

M. Dolors Juncosa

Mariantònia Manresa

Magdalena Serra C.

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General d'Ordenació i Innovació
Direcció General d'Administració Educativa

ÍNDIX

1. PROPOSTA DIDÀCTICA.....	2
1.1. CURS AL QUAL ES DIRIGEIX.....	2
1.2. INTRODUCCIÓ	2
1.2.a. Què i per què és important	2
1.2.b. Tema transversal	2
1.3. OBJECTIUS	2
1.4. CRITERIS D' AVALUACIÓ.....	4
1.5. CONTINGUTS.....	5
1.6. METODOLOGIA	6
1.7. TEMPORITZACIÓ D' ACTIVITATS	7
2. ANNEXOS.....	10
2.1. ANNEX 1	11
2.2. ANNEX 2	12
2.3. ANNEX 3	13
2.4. ANNEX 4	15
2.5. ANNEX 5	17
2.6. ANNEX 6	20
2.7. ANNEX 7	22
2.8. ANNEX 8	24
2.9. ANNEX 9	26
2.10. ANNEX 10	27
2.11. ANNEX 11	28
2.12. ANNEX 12	30
2.13. ANNEX 13	31
2.14. ANNEX 14	32
2.15. ANNEX 15	33
2.16. ANNEX 16	34

1. Proposta didàctica

1.1. Curs al qual es dirigeix

- Quart d'ESO o segon curs del segon cicle.
- Encara que el tema s'ha introduït a cursos anteriors, s'ha triat aquest nivell per ser coherents amb la nostra proposta de seqüenciació del segon nivell de concreció i, a més, perquè l'edat d'aquest alumnat permet tractar-lo amb més profunditat, donat el caràcter abstracte d'alguns dels conceptes que s'hi treballen.

1.2. Introducció

1.2.a. Què i per què és important

El tema és interessant de tractar per mor que en el món actual el fenomen de contacte entre llengües és un fet en extensió creixent, gràcies a diversos factors: reivindicacions de minories culturals, increment dels desplaçaments de població per raons laborals o d'altres tipus, la generalització dels mitjans de comunicació i de les noves tecnologies...

A més, aquest tema pot ajudar l'alumnat a interpretar la realitat sociolingüística i cultural del seu entorn més immediat, i adoptar una actitud reflexiva i crítica davant la problemàtica de la llengua catalana a l'actualitat.

1.2.b. Tema transversal

En aquesta unitat didàctica es treballarà el tema transversal de l'educació moral i cívica. L'alumnat valorarà la llengua com un instrument que els permet relacionar-se amb els altres, integrar-se en el grup social al qual pertany, adquirir actituds de respecte i tolerància vers diferents opinions i valorar el patrimoni cultural i lingüístic propi i aliè.

1.3. Objectius

Generals	Didàctics
1. Comprendre discursos orals i escrits i interpretar-los amb una actitud crítica, reconeixent-ne les diferents finalitats i les situacions de comunicació en què es produeixen.	1. Definir amb precisió els conceptes de llengua pròpia, oficial i cooficial. 2. Conèixer la situació legal de les llengües de l'Estat espanyol. 3. Prendre consciència que la diversitat

<p>2. Comprendre i produir amb correcció diversos tipus de missatges orals i escrits aplicant-hi tècniques d'anàlisi i de síntesi.</p> <p>3. Construir i expressar discursos orals i escrits amb coherència, cohesió i correcció, i amb adequació a les finalitats i situacions comunicatives.</p> <p>4. Reflexionar sobre els elements formals i els mecanismes de la llengua en els nivells fonològic, ortogràfic, morfològic, morfosintàctic, lexicosemàntic i textual, i valorar les condicions de producció i recepció a fi de desenvolupar la capacitat de regular les pròpies produccions lingüístiques.</p> <p>5. Comprendre i valorar la realitat sociolingüística de les Illes Balears i de l'Estat espanyol.</p> <p>6. Utilitzar les llengües com a instruments per a l'adquisició de nous aprenentatges, per a la comprensió i l'anàlisi de la realitat, per a la fixació i el desenvolupament del pensament, i per a la regulació de la pròpia activitat, fent ús de tècniques de maneig de la informació i de les tecnologies de la comunicació.</p>	<p>lingüística i cultural és un fet enriquidor.</p> <p>4. Distingir entre normalitzar i normativitzar una llengua.</p> <p>5. Conèixer la diferència entre una llengua no normativitzada i una llengua normativitzada.</p> <p>6. Conèixer els principals normativitzadors de la llengua catalana.</p> <p>7. Conèixer les principals publicacions de l'IEC i de la RAE.</p> <p>8. Identificar les característiques que determinen el fet que una llengua sigui considerada minoritària, minoritzada, majoritària i /o majoritzada.</p> <p>9. Conèixer la situació del castellà a països com Puerto Rico, Filipines, Paraguai... i la del sefardí arreu del món.</p> <p>10. Localitzar a mapes els països esmentats a l'objectiu anterior i localitzar les zones on es parlen les principals llengües minoritzades d'Europa.</p> <p>11. Reconèixer el procés de substitució lingüística.</p> <p>12. Reflexionar sobre la situació actual del català al seu entorn més immediat i extreure'n conclusions.</p> <p>13. Reconèixer les interferències lingüístiques anglès/català i anglès/castellà.</p> <p>14. Reconèixer les interferències lèxiques entre castellà i català.</p> <p>15. Utilitzar amb precisió un lèxic predeterminat.</p> <p>16. Consolidar conceptes sociolingüístics, tant</p>
--	---

	<p>treballats en cursos anteriors com en aquesta unitat didàctica.</p> <p>17. Identificar diferents models de planificació lingüística en estats plurilingües i comprovar les diferències entre el model espanyol i la resta.</p> <p>18. Evitar prejudicis lingüístics i adquirir i/o consolidar actituds de defensa de les llengües minoritzades, especialment del català.</p>
--	---

1.4. Criteris d'avaluació

- Definir els conceptes de llengua pròpia, llengua oficial i llengua cooficial.
- Analitzar la situació legal de les llengües a l'Estat Espanyol.
- Distingir entre normalitzar i normativitzar una llengua.
- Conèixer el paper de Pompeu Fabra, Antoni M. Alcover i Francesc de B. Moll pel que fa a la normativització de la llengua catalana.
- Reconèixer les diferències entre una llengua minoritària, minoritzada, majoritària i/o majoritzada, i saber localitzar en un mapa les zones on es parlen les principals llengües minoritzades d'Europa.
- Conèixer la situació del castellà a Puerto Rico, Filipines, Paraguai... i la del sefardí arreu del món.
- Reconèixer el procés de substitució lingüística.
- Conèixer la situació actual del català, tant social com legal, relacionant-la amb els conceptes sociolingüístics treballats.
- Reconèixer interferències lingüístiques.
- Identificar i comparar diferents models de planificació lingüística en estats plurilingües.

1.5. Continguts

Conceptes	Procediments	Actituds
1. Situació legal de les llengües de l'àrea de parla catalana. 2. La diversitat lingüística en el món actual. 3. Repàs de conceptes sociolingüístics: a) Bilingüisme. b) Llengües en contacte. c) Conflicte lingüístic. d) Diglòssia. 4. Introducció de conceptes nous: a) Llengua minoritària i llengua minoritzada. b) Llengua majoritària i llengua majoritzada. 5. Normativització i normalització: a) IEC i RAE. b) Fabra, Alcover i Moll. 6. Procés de substitució lingüística. Fases. 7. Models de planificació lingüística. 8. Les interferències lingüístiques. 9. Barbarismes.	1. Anàlisi de la situació d'ús del català a les Illes Balears a partir del comentari de les respostes d'un qüestionari. 2. Recopilació de dades sobre l'ús del català a diversos àmbits i anàlisi dels resultats. 3. Inducció dels conceptes de llengua pròpia, llengua oficial i llengua cooficial a partir de la lectura comprensiva de textos legals. 4. Lectura i anàlisi de l'apartat 3 de l'article 3 de la Constitució espanyola. 5. Distinció entre normalització i normativització a partir de l'anàlisi de diferents textos. 6. Recerca a Internet d'informacions sobre els principals normativitzadors de la llengua catalana. 7. Lectura i anàlisi de diferents textos en què es mostra la situació del castellà a diversos indrets del món. 8. Localització en mapes dels indrets on el castellà és una llengua minoritzada. 9. Localització en mapes de les zones on es parlen les principals llengües minoritzades d'Europa. 10. Reconstitució de la lletra d'una cançó a partir de la seva audició. 11. Identificació del procés de substitució lingüística a partir de l'audició anterior. 12. Anàlisi i classificació d'interferències lingüístiques a partir de frases, paraules o jocs (bingo). 13. Ús precís de lèxic a partir de diversos exercicis. 14. Identificació de conceptes sociolingüístics a partir de l'anàlisi de situacions i frases. 15. Identificació de conceptes sociolingüístics a partir de les definicions donades a un logogrif. 16. Transformació de textos	1. Valoració de les llengües com a elements configuradors de la identitat personal i col·lectiva, i com a garantidores de la pervivència d'una comunitat lingüística. 2. Sensibilització per la utilització del català a tots els àmbits. 3. En el cas de l'alumnat no catalanoparlant : – Esforç per usar el català en el màxim de contextos possibles per tal d'integrar-se lingüísticament en la comunitat. – Respecte cap a l'ús d'altri de la llengua catalana. 4. En el cas d'alumnat catalanoparlant: – Esforç per usar el català en el màxim de contextos possibles, fins i tot en casos en què l'interlocutor no sigui de parla catalana. – Actitud d'empatia i de respecte envers les persones de parla no catalana. – Estímul per l'ús progressiu del català als companys no catalanoparlants per tal que vencin la timidesa i els prejudicis a l'hora d'usar-lo 5. Valoració positiva del plurilingüisme i de l'adquisició de la competència comunicativa en més d'una llengua. 6. Respecte i valoració positiva de la diversitat lingüística i cultural del nostre país i d'altres països. 7. Interès per l'estat actual de les llengües catalana i castellana a l'Estat espanyol. 8. Comprensió raonada de la situació sociolingüística actual a l'àrea lingüística catalana. 9. Respecte per les normes legislatives que regulen la convivència de les dues llengües a les Illes Balears. 10. Voluntat de superació d'actituds diglòssiques o falsament bilingües.

	<p>prenormatius en normatius.</p> <p>17. Anàlisi i reflexió a partir de models de planificació lingüística en estats plurilingües.</p> <p>18. Identificació de models de planificació lingüística a través de gràfics.</p> <p>19. Resolució d'una sopa de lletres i d'uns mots encreuats sobre conceptes sociolingüístics.</p> <p>20. Debat, prèvia resposta a un qüestionari, sobre la situació real del català.</p>	
--	---	--

1.6. Metodologia

- a) El treball comença amb la presentació de la unitat a l'alumnat: objectius, continguts, criteris i instruments d'avaluació, tipus d'activitats i temporització. Es tracta d'una etapa de negociació en què definim la relació d'ensenyament-aprenentatge per involucrar l'alumnat en el procés que desenvoluparem. Així coneixeran el que s'espera d'ells i es responsabilitzaran del propi aprenentatge. També potenciam la seva motivació per aprendre.
- b) Després es passarà a la fase de motivació inicial, en la qual es presentaran una sèrie d'activitats que intenten atreure l'interès dels estudiants per tal de començar millor la tasca.
- c) En tercer lloc passarem a detectar els coneixements previs de l'alumnat, feina necessària per al professorat per saber quin és el punt de partida real i actuar a partir dels resultats obtinguts.
- d) Finalment es duran a terme les activitats d'ensenyament-aprenentatge i d'avaluació, per a les quals es partirà de situacions de comunicació que s'ajusten el més possible a realitats conegudes per l'alumnat. A més, cal afegir que, a partir de la seva competència comunicativa inicial, s'intentarà ampliar-la treballant les distintes competències amb activitats tant de comprensió-expressió com de producció-reflexió.
- e) Al final del document (Annex 16) hi ha un exemple de graella d'avaluació d'aspectes relacionats amb el control del quadern, l'expressió oral i l'expressió escrita.
- f) Recursos o materials: fotocòpies, vídeos i televisor, mapes, ordinadors connectats a Internet, cassette, quadern de l'alumne/a, pissarra, diccionaris, llibre de text...

1.7. Temporització d'activitats

	Llengua catalana	Llengua castellana
1 ^a sessió	<ul style="list-style-type: none"> • Activitats de motivació i avaluació inicial. El professor/a reparteix uns fulls en què els/les alumnes hauran de respondre una sèrie de preguntes per escrit (Annex 1). A continuació es fa una posada en comú, es contrasten les diferents respostes i se'n fa una anàlisi. A partir d'aquí es poden començar a fer aclariments d'aquelles qüestions més conflictives o més polèmiques. • Després es repartirà un full amb els articles que fan referència a la llengua dels Estatuts d'Autonomia de les diferents Comunitats i de la Constitució Espanyola (Annex 2). Se'n farà una lectura en veu alta i es comentaran els diferents redactats. Aquest full es treballarà a la primera sessió de castellà. • Perquè puguin començar a treballar en un exercici de recopilació de dades, en aquesta sessió s'agruparà l'alumnat de tres en tres, i triarà un d'aquests temes: la retolació dels comerços d'un carrer, els diaris del quiosc, les revistes d'informació general, un centre comercial, la cartellera de teatre, la cartellera de cinema, les etiquetes de roba, les instruccions d'electrodomèstics, la secció de pel·lícules en format VHS i DVD, els diferents supermercats de barri, les etiquetes de sabates fetes a Balears... La seva feina consistirà a comprovar la llengua o llengües utilitzades en l'àmbit objecte d'estudi, i les conclusions es comentaran a la sessió 4a. 	<ul style="list-style-type: none"> • Aprofitant la fotocòpia que el professor/a de català ha passat a l'alumnat a la seva primera sessió (en què apareixen l'article 3 de la Constitució Espanyola de 1978 i els respectius Estatuts d'Autonomia de les Comunitats que tenen una llengua pròpia diferent al castellà, Annex 2), el professor/a els comanarà que redactin el significat de "llengua pròpia, llengua cooficial i llengua oficial" (el temps aproximat serà de 10 minuts). • Després es llegiran en veu alta les definicions d'alguns/es alumnes i se'n anirà traient tot allò que el professor/ora cregui aprofitable per tal d'arribar a la redacció definitiva dels significats dels conceptes. • La següent activitat consistirà que els/les alumnes expliquin amb les seves paraules el significat del paràgraf següent de la Constitució espanyola: "La riqueza de las distintas modalidades lingüísticas de España es un patrimonio cultural que será objeto de especial respeto y protección" (el temps aproximat serà també de 10 minuts). • L'avaluació de l'exercici es durà a terme de la mateixa manera que a l'activitat anterior, però aquí es tractaria d'arribar a adquirir i/o consolidar una actitud positiva respecte al contingut de l'esmentat article. • Per finalitzar la sessió es passarà un qüestionari que, per grups de quatre, els/les alumnes hauran de dur emplenat a la 5a sessió (Annex 3). Cada grup haurà de nomenar un/a portaveu que durà per escrit les conclusions, prèvia reunió del grup. Se'ls informarà que les conclusions d'aquest qüestionari serviran per desenvolupar un debat sobre el tema. • Se'ls encarregarà que, per a la propera sessió, portin dos mapes muts, un mapamundi i un mapa d'Europa.

2 ^a sessió	<p>(La sessió es durà a terme, si és possible, a una aula amb ordinadors connectats a Internet).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Els conceptes que es treballaran seran els de <i>normalització</i> i de <i>normativització</i> (Annex 4). A partir de les definicions dels dos conceptes l'alumnat anirà relacionant diferents textos segons tinguin una intenció normalitzadora o normativitzadora. Perquè entenguin el procés que fa necessària la normalització, comentaran amb el seu professor/a una sèrie de mostres de textos de prohibició de l'ús de la llengua catalana. • Una vegada aclarits els conceptes es parlarà d'on es pot consultar la normativa, els diccionaris i les gramàtiques, i es mostraran els diccionaris de l'IEC i de la RAE. • A continuació se'ls demanarà que cerquin informació a Internet sobre lingüistes relacionats amb la normativització del català (Pompeu Fabra, Mn. Alcover, F. de B. Moll...) i que en destaquin cinc informacions que els hagin cridat l'atenció. Si no disposen de connexió a Internet, pot fer-se la recerca a enciclopèdies o manuals. 	<ul style="list-style-type: none"> • S'iniciarà la sessió repartint unes fotocòpies en què apareixen un recull de textos on es parla de la situació del castellà a diversos indrets del món (Annex 5). • En primer lloc cada alumne/a llegirà en silenci el TEXT 1 que parla de la situació del castellà a Puerto Rico i en traurà, per escrit, unes conclusions. El temps aproximat serà de 10 m. Alguns/es alumnes les exposaran a la resta del grup i se'n destacaran les idees fonamentals, amb la col·laboració del professor/ora. En aquest moment s'introduiran els conceptes de "llengua minoritària, minoritzada, majoritària i majoritzada". • A continuació es farà la lectura en veu alta, per part d'alguns/es alumnes, de cada un de la resta de textos (TEXTOS 2-6), en què es tracta la situació del castellà a països com Filipines, Puerto Rico, Paraguai i, també, la situació actual del sefardí. La lectura tindrà una doble finalitat: s'avaluarà l'expressió oral dels/les alumnes que facin la lectura, i servirà també perquè el professor/ora pugui clarificar conceptes o situacions que hagin creat problemes de comprensió als/les alumnes. Posteriorment en trauran unes conclusions per escrit. El professor/ora provocarà que els/les alumnes siguin conscients que la situació que viuen al seu entorn es produeix a altres països i, a més, que el castellà, tot i ser una llengua majoritària, també pot viure processos de minorització. • Seguidament, als mapes que hauran duit de ca seva, hauran d'ubicar al mapamundi tots els països a què s'ha fet referència durant la sessió, i al mapa d'Europa localitzaran els països on es parlen les principals llengües minoritzades: gaèl·lic, català, gallec, basc... • Tot aquest treball final, el de les conclusions per escrit dels textos i el de la ubicació als mapes, serà recollit pel professor/ora en començar la 3ª sessió.
3 ^a sessió	<ul style="list-style-type: none"> • Audició de la cançó "Tio Canya" d'Al Tall, amb la lectura simultània de la lletra (Annex 6) on falten algunes paraules que s'han de completar. Després d'haver reconstituït el text, es passarà a comentar-ne la intenció per fer-los veure que la cançó descriu un procés de substitució lingüística que s'ha resolt per la via de la recuperació. Es pot fer a partir dels exercicis que es proposen a l'Annex 6. 	<ul style="list-style-type: none"> • Es recollirà la tasca encarregada a la segona sessió. • S'iniciarà la sessió amb una explicació teòrica per part del professor/ora sobre el concepte d'interferència lingüística. • Després es repartirà un recull de frases (Annex 7) i l'alumnat'haurà d'observar, analitzar i classificar les interferències anglès-castellà i anglès-català. • Seguidament es treballarà el fragment de sefardí de l'Annex 5 i realitzaran una sèrie d'exercicis lèxics (Annex 7, exercici 2).

4 ^a sessió	<ul style="list-style-type: none"> Els/les alumnes presentaran les dades del seu treball de camp, i a partir d'aquí es valorarà la situació de normalització lingüística i s'aprofitarà per repassar conceptes tractats els anys anteriors i per reafirmar els treballats enguany. Es farà a partir d'una sèrie de situacions i frases a comentar amb el professor/a, i d'un logogrif (Annex 8). A ca seva, hauran de transformar uns textos prenormatius en normatius per adonar-se del que suposa el procés de normativització (Annex 9). 	<ul style="list-style-type: none"> La sessió s'iniciarà amb un resum de diferents models de planificació lingüística en Estats plurilingües (Annex 10). Es llegirà en veu alta i se'n farà una reflexió col·lectiva sobre el contingut. Després cada alumne/a haurà de deduir, a partir de gràfics, a quin/s Estat/s pertany cada model. L'avaluació d'aquesta activitat ha de servir per clarificar els conceptes treballats i per comparar el model de l'Estat Espanyol respecte del que apliquen altres Estats plurilingües (França, Bèlgica, Suïssa i Canadà). Posteriorment es proposen una sèrie d'activitats més lúdiques per reforçar els conceptes treballats, tant a castellà com a català, durant tot el desenvolupament de la unitat didàctica (Annex 11).
5 ^a sessió	<ul style="list-style-type: none"> Després d'haver demanat a l'alumnat la tasca comanada, i fer-ne l'avaluació pertinent si es creu oportú, se'n farà la correcció conjunta a la pissarra. El professor/a comprovarà si els/les estudiants han assimilat el tema dels estats plurilingües (democràtics i no democràtics) explicat a la sessió anterior (de castellà). S'introdueix el terme d'interferència lingüística a partir d'exemples pròxims a l'alumnat, i es començarà un treball de detecció de barbarismes i posterior correcció (Annex 12). Seria aconsellable que aquesta pràctica es fes a partir d'un enregistrament d'un programa de televisió local en què es facin entrevistes de carrer, per exemple. Es tractaria de detectar aquells barbarismes més corrents de la llengua parlada, i substituir-los per les formes correctes. Per tal de reforçar els barbarismes lèxics més freqüents, es podria triar una activitat lúdica, com és un joc de loteria (Annex 12). 	<ul style="list-style-type: none"> Debat sobre la situació del català: El/la portaveu de cada un dels grups de treball que han emplenat el qüestionari de la 1a sessió (Annex 3) i n'han extret conclusions i les exposarà a la resta del grup, que farà de públic. Quan tots els/les portaveus hagin intervingut, el moderador/ora establirà el torn de paraula i animarà a la participació del públic. En finalitzar la sessió es lliuraran els qüestionaris, ja corregits durant la fase d'intervenció dels/les portaveus, al professor/ora.
6 ^a sessió	<ul style="list-style-type: none"> Prova específica d'avaluació. Els/ les alumnes han de realitzar la prova escrita de l'Annex 14. 	<ul style="list-style-type: none"> Prova específica d'avaluació. Els/les alumnes han de realitzar la prova escrita que s'adjunta a l'Annex 13.
7 ^a sessió	<ul style="list-style-type: none"> Sessió de revisió. Es farà la revisió de les proves escrites. Si els resultats s'ajusten als objectius, se'ls passarà un qüestionari sobre la unitat didàctica (vegeu l'Annex 15). També es faran unes reflexions finals sobre el tema transversal. En el cas de no haver aconseguit els objectius mínims, es realitzaran les activitats de reforç que es creguin oportunes. 	<ul style="list-style-type: none"> Sessió de revisió. Es farà la revisió de les proves escrites. Si els resultats s'ajusten als objectius, se'ls passarà un qüestionari sobre la unitat didàctica (vegeu l'Annex 15). També es faran unes reflexions finals sobre el tema transversal. En cas de no haver aconseguit els objectius mínims, es realitzaran les activitats de reforç que es creguin oportunes.

2. Annexos

2.1. Annex 1

1. Podem parlar en català sempre i per tot? Raona la teva resposta.

2. Creus que el català és una imposició? Raona la teva resposta.

3. És útil el català? És necessari? Raona la teva resposta.

4. A les Illes Balears, els catalanoparlants i els castellanoparlants poden usar en igualtat de condicions la seva llengua? Raona la teva resposta.

5. Tothom és bilingüe, a les Balears? Raona la teva resposta.

2.2. Annex 2

CONSTITUCIÓ ESPANYOLA 28 de desembre de 1978	<p>Article 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. El castellà és la llengua oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la. 2. Les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus Estatuts. 3. La riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció.
ESTATUT D'AUTONOMIA DE CATALUNYA 18 de desembre de 1978	<p>Article 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. 2. L'idioma català és l'oficial de Catalunya, així com també ho és el castellà, oficial a tot l'Estat espanyol. 3. La Generalitat garantirà l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes, prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement i crearà les condicions que permetin d'arribar a llur igualtat plena quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya.
ESTATUT D'AUTONOMIA DEL PAÍS VALENCIÀ 10 de juny de 1982	<p>Article 7</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Els dos idiomes oficials de la Comunitat Autònoma són el valencià i el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i a usar-los. 2. La Generalitat Valenciana garantirà l'ús normal i oficial d'ambdues llengües, i adoptarà les mesures necessàries per tal d'assegurar-ne el coneixement. 3. Ningú no podrà ser discriminat per raó de la seva llengua. 4. Hom atorgarà protecció i respecte especials a la recuperació del valencià. 5. La llei establirà els criteris d'aplicació de la llengua pròpia en l'Administració i en l'ensenyament. 6. Hom delimitarà per llei els territoris en els quals predomine l'ús d'una llengua o de l'altra, així com els que puguen ser exceptuats de l'ensenyament i de l'ús de la llengua pròpia de la Comunitat.
ESTATUT D'AUTONOMIA DE LES ILLES BALEARS 1 de març de 1983	<p>Article 3</p> <p>La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial, i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la. Ningú no podrà ser discriminat per raó de l'idioma.</p> <p>Article 14</p> <p>La Comunitat Autònoma té competència exclusiva en harmonia amb els plans d'estudis estatals, per a l'ensenyament de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, d'acord amb la tradició literària autòctona. La seva normalització serà un objectiu dels poders públics de la Comunitat Autònoma. Les modalitats insulars del català seran objecte d'estudi i protecció, sens perjudici de la unitat de l'idioma.</p>
ESTATUT D'AUTONOMIA D'ARAGÓ 16 d'agost de 1982	<p>Article 7</p> <p>Les diverses modalitats lingüístiques d'Aragó gaudiran de protecció, com a elements integrants del seu patrimoni cultural i històric.</p>
ESTATUT D'AUTONOMIA DE GALÍCIA 1981	<p>Article 5</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. La llengua pròpia de Galícia és el gallec. 2. Els idiomes gallec i castellà són els oficials a Galícia, i tots tenen el dret de conèixer-los i d'usar-los.
ESTATUT D'AUTOMIA D'EUSKADI 1979	<p>Article 6</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. L'èuscar, llengua pròpia del Poble Basc, tindrà com el castellà, caràcter de llengua oficial a Euskadi, i tots els seus habitants tenen el dret a conèixer i a usar ambdues llengües.

2.3. Annex 3

CUESTIONARIO

1. ¿Dónde se habla alemán? ¿Tiene algún problema de uso?

2. ¿Dónde se habla francés? ¿Tiene algún problema de uso?

3. ¿Qué lenguas se hablan en:

- Italia	- Serbia
- Grecia	- Croacia
- Brasil	- Eslovenia
- Paraguay	- Eslovaquia?

4. ¿Dónde se hablan las siguientes lenguas minorizadas?

• gaélico	• catalán
• gallego	• quechua
• bretón	• vasco

5. ¿Cuál es la lengua más hablada después del inglés en los siguientes estados de U.S.A.?

- Florida	- Texas
- California	- Nuevo México

¿Se enseña en las escuelas?

6. ¿Qué lengua hablaban habitualmente tus bisabuelos maternos y paternos?

bisabuelo 1

bisabuelo 3

bisabuelo 2

bisabuelo 4

bisabuela 1

bisabuela 3

bisabuela 2

bisabuela4

7. ¿Qué lengua habla o hablaba habitualmente?

abuela materna

abuelo materno

abuela paterna

abuelo paterno

8. ¿Qué lengua habla habitualmente tu padre? ¿Qué lengua habla habitualmente tu madre?

9. ¿Qué lengua hablas tú?

10. ¿Qué lengua o lenguas se hablan en vuestro barrio?

11. Si vuestros familiares proceden de otras tierras ¿por qué vinieron a Baleares?

12. Elaborad una relación de los medios de comunicación autóctonos (emisoras de radio, cadenas de televisión, prensa escrita, discografía...) que utilicen el castellano como lengua habitual.

13. ¿Es necesario mantener vivas las lenguas con un reducido número de hablantes?

2.4. Annex 4

Exercici 1

Normalització: procés que implica fer normal l'ús de la llengua a tots els àmbits.

Normativització: procés de fixació ortogràfica, gramatical etc...d'una llengua.

Distingeix els casos de normalització dels de normativització:

- 1) La final dels adjectius masculins s'escriu amb *e*, llevat d'alguns adjectius que s'escriuen amb *a*.
- 2) Els ciutadans tenen dret d'usar la llengua catalana, oralment o per escrit, en les seves relacions amb l'administració pública a l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma.
- 3) Tots els rètols i indicadors situats a les vies públiques que depenen del Consell Insular de Mallorca i destinats a informar els transeünts i els conductors s'han de redactar en català.
- 4) Els noms masculins acabats en *sc*, *st* o *xt* prenen en el plural una *essa* o la terminació *-os*.
- 5) Els mots femenins pronunciats amb *o* final en mallorquí o menorquí, i que en castellà acaben en *-ua*, s'han d'escriure amb *-ua*.
- 6) Amb valor impersonal, l'obligació s'expressa amb "haver-se de" + infinitiu o amb "caldre" + infinitiu o *que*.
- 7) El Consell Insular d'Eivissa i Formentera ha d'adoptar les mesures pertinents amb els mitjans necessaris amb l'objectiu de fomentar la consciència lingüística de la ciutadania i promoure l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits...
- 8) Se considera vulgarismo que debe, por tanto, evitarse, la forma *más malo*. Debe utilizarse el comparativo *peor*.
- 9) En cap cas ningú no podrà ser discriminat pel fet d'usar qualsevol de les dues llengües oficials.

Exercici 2

Si una llengua s'ha de normalitzar vol dir que, en algun moment de la seva història, ha perdut àmbits d'ús. Llegiu aquestes referències a textos legals i comentau-los amb el vostre professor/a.

1700 Lluís XIV de França ordena que al Rosselló les actes notarials, les escriptures públiques, els plets i les sentències es redactin en francès, sota pena d'invalidesa.

1778 Prohibició de predicar en català a la Seu de Mallorca.

1799 Real Cédula que prohibeix "representar, cantar y bailar piezas que no fuesen en idioma castellano".

1837 Un edicte reial imposa càstigs infamants als infants que parlin català a l'escola.

1867 Prohibició que les peces teatrals s'escriguin exclusivament en "los dialectos de las provincias de España".

1874 Nou reglament del notariat que regula l'ús obligatori del castellà.

1896 Es prohibeix parlar en català per telèfon.

1917 La Llei del Notariat torna a prohibir l'ús del català.

1924 Ordre prohibint ensenyar el català, ni que sigui optativament.

1939 Circular del Governador civil de les Illes Balears que estableix l'obligatorietat d'usar l'idioma castellà a tots els rètols, anuncis i publicacions a la via pública. Així mateix estableix que el castellà s'ha d'emprar exclusivament a la vida escolar i fora de les hores oficials de classe i que s'aplicaran sancions en el cas d'oblit o de desobediència a la disposició.

1968 Prohibició a Joan Manuel Serrat de cantar en català a Eurovisió.

2.5. Annex 5

Texto 1

PUERTO RICO

Información General

- **Nombre oficial:** Estado Libre Asociado de Puerto Rico.
- **Superficie:** 8.900 Km.
- **Capital:** San Juan.
- **Idioma:** Castellano (español) e inglés -oficiales-. En todo lo relativo a relaciones estatales con Estados Unidos, el idioma usado es el inglés. Su introducción en la enseñanza, administración y comunicaciones obtuvo respaldo en 1993, cuando fue declarado idioma oficial junto al castellano.
- **Tipo de Gobierno:** Gobernador. (Puerto Rico es un Estado Libre Asociado a los Estados Unidos de América).
- **Fiestas nacionales:** 23 de septiembre (Grito de Lares).
- **Geografía y recursos:** Es la más oriental y la más pequeña de las Grandes Antillas. La Cordillera Central, cubierta de selvas, atraviesa el territorio. En las tierras altas se practica una agricultura de subsistencia (maíz, mandioca), en las vertientes del oeste se encuentran grandes cafetales, en la parte central, pequeñas haciendas tabacaleras y en la vertiente norte, plantaciones de cítricos y piña, que son exportados a Estados Unidos. El principal cultivo es la caña de azúcar, que ocupa los mejores terrenos de las llanuras del litoral.

“La administración colonial de Estados Unidos, primero militar y después civil, impuso el inglés como idioma oficial e intentó transformar la isla en una plantación de caña de azúcar y en base militar. En 1917, los puertorriqueños fueron declarados ciudadanos norteamericanos. En abril de 1991 el gobernador Hernández Colón firmó una ley por la que el español se convirtió en lengua oficial. En 1992, Pedro Rosselló resultó electo gobernador. Su propuesta de transformar el inglés en la única lengua oficial de la isla provocó manifestaciones masivas de protesta”.

[www.eurosur.org/guiadelmundo]

Texto 2**El sefardí o judeoespañol**

500 anyos despues de la ekspulsion, el djudeo espanyol es ainda una lengua ke puede ser entendida bastante fasilmente por los ispanoavalantes en las diversas partes del mundo. No solo esto sino ke eya desperta tambien onde eyos un grande interes, a kauza de su fonetika partikulara i de su reushidad a konservar munchos elementos del espanyol medieval ansi ke numerozos kantes, kuentos i refranes ke konstituyen un verdadero trezoro para los ke se okupan de la istoria de la lengua espanyola i de su literatura.

[Moshe Shaul, editor de *Aki Yeruhalayim*]

Texto 3**La lengua Guaraní ante los desafíos como lengua de enseñanza**

Con la implementación de la Reforma Educativa bilingüe en el Paraguay, concretada en un diseño de mantenimiento, la lengua guaraní pasa a ser utilizada, junto con el Castellano, como lengua de instrucción. Este rol, nada nuevo para el Castellano, sí lo es para el Guaraní por todo el proceso histórico-social que le tocó vivir en estos cuatro siglos de contacto con el Castellano.

Esto representa un reto especial cuando se trata de enseñar en Guaraní, de larga tradición oral, pues a pesar de que esta lengua tuvo tradición escrita desde el siglo XVII, no había sido utilizada como lengua de instrucción salvo una notable excepción durante las reducciones jesuíticas.

Esa nueva realidad plantea serios desafíos a esta lengua que durante siglos estuvo relegada al ámbito de lo informal, sin que surgiera la necesidad de que desarrolle léxico especializado para las funciones propias de una educación formal, pues ésta estaba reservada exclusivamente para el castellano [...]

El guaraní, que nutre sus raíces en una pujante fuente de tradición oral, logró salir fortalecido de los encuentros que le reservaba el contacto con la lengua castellana, así como de los avatares propios de los largos años de discriminación de la que fuera objeto como lengua minorizada aunque mayoritaria.

[Pereira Jacquet, M. Gloria: Seminario Internacional sobre “El bilingüismo en la educación formal”. Dirección General de Desarrollo Educativo. Paraguay. Abril 2000]

Texto 4**La educación, otro frente abierto en el mundo**

La educación es aún una asignatura pendiente en el mundo. Más de ochocientos millones de adultos son analfabetos y casi cien millones de niños de primaria no están escolarizados...para intentar solventar esta situación, 81 ONG españolas desarrollan actualmente proyectos educativos en el mundo.

Teniendo en cuenta que la realidad es distinta en cada país, otra de las metas de las ONG es dotar de material específico a las escuelas y traducirlo a su propia lengua. Y es que ocurre muchas veces que los chicos son incapaces de progresar en su aprendizaje al no entender los textos con los que estudian cada día. En algunas zonas de Paraguay, por ejemplo, el material didáctico se traduce al guaraní, y en Bolivia, al aimara o quechua.

También las organizaciones no gubernamentales intentan adecuar el material didáctico al entorno donde viven los alumnos. Los responsables de estas ONG se quejan de que muchos libros de texto se dirigen exclusivamente a los alumnos de los países ricos.

[Aguirregomezcorta, Marta: *El País*, 15 de abril 2002]

Texto 5**En picada el dominio del vernáculo**

El aprovechamiento del idioma español en Puerto Rico ha experimentado un marcado descenso en los pasados quince años, según revelan los resultados de las pruebas de admisión universitaria del College Board. Los resultados de las pruebas del programa de admisión universitaria administradas a estudiantes de clases graduadas a nivel superior, han visto una merma de 25 puntos desde el 1985, lo que ha levantado serias interrogantes en cuanto a la enseñanza del vernáculo en las escuelas públicas y privadas del país.

[*Academia*. Boletín Informativo. Febrero, 2001. www.collegeboard.com/ptorico]

Texto 6**El proceso de desaparición del castellano en Filipinas**

Tras obtener la independencia en 1946, determinados sectores nacionalistas, sintieron la necesidad de aproximarse en sus relaciones internacionales con los países hispánicos e intentaron "resucitar" la cultura hispánica, concediéndole a la lengua española, la categoría de lengua oficial. Sin embargo, este esfuerzo simbólico, no tuvo ninguna consecuencia práctica. Todo el celo que habían empleado los legisladores filipinos durante la etapa colonial norteamericana, para implantar la lengua y la cultura inglesa, faltó para que la lengua española se mantuviera viva en Filipinas.

[Domínguez Moreno, Emilio: *Revista Filipina*. Revista trimestral de la Lengua y Literatura Hispanofilipina. 1999]

2.6. Annex 6

Tio Canya

En La Pobla hi ha un vell
que li diuen *Tio Canya*
porta gorra i brusa negra
i una faixa _____

Tres voltes només va anar
el *Tio Canya* a València:
primer quan va entrar _____
i en casar-se amb sa femella.

La tercera va jurar
de no tornar a xafar-la
que a un home que ve del poble,
ningú fa abaixar la cara.

Set vegades va fer cua
en presentar _____;
per no saber expressar-se
en llengua de forasters.

Aguantà totes les burles,
les paraules agrejades
i a La Pobla va tornar.

Tio Canya tingué un fill
que li diuen *Tio Canya*
porta gorra i brusa negra
i una faixa morellana.

Bé recorda el *Tio Canya*
quan varen portar-lo a _____
set anys, la cara ben neta,
ulls oberts, camisa nova.

Però molt més va obrir els ulls
el _____ del *Tio Canya*
quan va sentir aquell mestre
parlant de manera estranya.
Cada dia que passava,

anava encollint els _____,
per por que el senyor mestre
li fera alguna pregunta.

Aguantà càstigs i renyes
sens gosar d'obrir la boca
i l'escola _____.

Tio Canya...

Cròniques del carrer diuen
d'uns néts que té el *Tio Canya*
que són metges a València
professors i gent _____

Quan a l'estiu vénen al poble
visiten el *Tio Canya*
i el pobre vell se'ls escolta
parlant llengua castellana.

Però cròniques més noves
expliquen que el *Tio Canya*
ja compta amb _____ molt joves
que alegren la seua cara.

Mai parlen en castellà
com han après dels seus pares,
sinó com la gent del poble,
la llengua del *Tio Canya*.

Reviscola, *Tio Canya*,
amb gaiató si fa falta,
que a València has de tornar.

Tio Canya, *Tio Canya*,
no tens les claus de ta casa,
posa-li un forrellat nou,
perquè avui tens temps encara.

2.7. Annex 7

1. Subraya todas las interferencias inglés-castellano e inglés-catalán que encuentres, y después clasificalas según la tabla posterior:

- a) María tiene que ir al doctor, pues tiene un appoinment a las 3:00.
- b) Tengo que dar para atrás el libro a la biblioteca.
- c) Vuelo acaba en muerte. (Titular de periódico)
- d) Someten jefe PN por tortura a joven. (Titular de periódico)
- e) Mata su esposo afanaba por jugar. (Títular de periódico)
- f) Se pasó toda la mañana chopeando porque necesitaba unos zapatos nuevos.
- g) Fui a buscar a mi brode para ir a yogear juntos.
- h) Se necesita una aplicación y dos aidís para dar de alta el teléfono.
- i) Prohibido el hangyeo.
- j) Fui a la librería del instituto para documentarme sobre el trabajo de ecología.
- k) La próxima acción a tomar será suprimir los chos.
- l) José tiene que arreglar las brekas de su carro.
- m) Anam de shopping?
- n) Ens veurem al pàrking.
- o) Canvia de xip.
- p) Demà torna'm el compact disc que et vaig deixar.
- q) Tot el programa es va fer en play-back.
- r) A Mallorca ha arribat una nova cadena de supermercats.
- s) L'àrbitre va pitar fora de joc.
- t) He berenat d'un sandvitx.

Extranjerismos puros	Palabras castellanas o catalanas con estructura sintáctica inglesa	Omisión de artículos y preposiciones	Adaptación al castellano o al catalán de palabras inglesas	Palabras existentes en castellano o catalán con significado del inglés	Creación de palabras a partir de siglas o acrónimos ingleses

2. Actividades sobre el texto sefardí:

a) Escribe con la ortografía del español de hoy las siguientes palabras que aparecen en el fragmento:

- anyos
- ekspulsion
- onde
- kauza
- kantes
- ispanoavlantes

b) Localiza en el texto las palabras que corresponden a las siguientes definiciones:

- Conjunto de los sonidos de un idioma: _____
- Dicho agudo o sentencioso de uso común: _____
- Acción y efecto de echar a una persona de su país: _____
- Cosa o conjunto de cosas muy dignas de estimación: _____
- Aún, todavía: _____
- Mantener una cosa o cuidar de su permanencia: _____
- Además de: _____

c) Busca en el diccionario tres derivados de las siguientes palabras que aparecen en el texto:

- Mundo	- Okupar
- Konstituir	- Konservar
- Intereso	- Lengua

2.8. Annex 8

1. Comenta les situacions següents des d'un punt de vista d'actituds lingüístiques:

A)

— Bon dia, tenen camisetes de color blau marí?
— Buenos días. ¿Qué talla necesita?
— La mediana.
— Miraré a ver si hay.
— Gracias.

B)

— Bon dia, tenen camisetes de color blau marí?
— Buenos días. ¿Qué talla necesita?
— La mitjana.
— Miraré a ver si hay.
— Gràcies.

2. Un 80% dels joves nascuts a Balears que viuen a Palma no utilitzen mai el català per lligar?

3. El programa "Tómbola" s'emet en castellà pel canal autonòmic valencià.

4. Durant el franquisme, el català només es podia parlar a l'àmbit familiar i col·loquial, i la resta d'àmbits només es podien fer en castellà.

5. Cartell a la porta del recinte ferial "IFEBAL":

ENTRADA / ENTRADA

6. Situació del català en temps de la Cancelleria Real.

7. Rètol a l'autopista: " AEROPORT / AEROPUERTO"

8. Situació del francès al Quebec.

9. Els conceptes de la dreta que has de descobrir es relacionen amb les definicions de l'esquerra (pista: totes les vocals tenen un número assignat):

Llengua que té molts parlants.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		1		4		3		1		3 1
Ús alternatiu de dues llengües.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		3		3			5	3		2
Situació en què una llengua s'usa només als àmbits familiars i l'altra llengua s'usa als àmbits formals.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		3				4				3 1
Situació en què dues llengües "lluiten" per ocupar els mateixos àmbits.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		4					3			2
Llengua que s'ha fet "tornar petita" per raons extralingüístiques.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		3		4		3		1		1
Llengua que té pocs parlants.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		3		4		3		1		3 1
La llengua de la terra.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
					4			3		1
Llengua reconeguda a l'Estat i que té plena legalitat.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		4			3			3	1	
Llengua que comparteix l'oficialitat amb una altra.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		4	4			3		3	1	

2.9. Annex 9

1. Transforma aquests textos prenortius, publicats al darrer terç del segle XIX, en normatius:

"Quan vengué s'any siguent, que ja era més de casa, li vaig entregar davant sa mare (que me renyà) un anell d'or esmaltat, amb un coret blau coronat de perles; y ella, per correspondre, m'arreglà una trunyella de cabeis meus enrevoltada per una tumbaga de sa mare".

[Gabriel Maura: *Aigoforts.*]

"Tothom calla, y retruny la veu del director, imperiosa y forta, fent tremolar las bambalinas, com la veu del capitá de barco impositantse á la tripulació sublevada...A fora, mentres tant, continua l'escándol, y 'l públich, excitat encara, xiula impacient, crida, disputa."

[J. Ixart: *Un teatre.*]

2.10. Annex 10

Modelos y situaciones lingüísticas en Estados plurilingües.

Una política lingüística igualitaria se puede hacer sobre dos principios:

1. Principio de personalidad: en un Estado plurilingüe hay X lenguas que gozan de absoluta igualdad teórica; cada ciudadano tiene derecho a elegir cualquiera de estas lenguas y recibir todos los servicios públicos en este idioma.. La lengua propia de cada ciudadano es lengua oficial en todo el territorio del Estado.

2. Principio de territorialidad: en un Estado plurilingüe cada lengua tiene plenitud de uso en su territorio, pero no fuera de él. En cada territorio únicamente la lengua propia del lugar goza de reconocimiento oficial.

Básicamente existen tres tipos de Estados plurilingües:

1. Estados unilingüistas donde se combina un unilingüismo estatal con un cierto bilingüismo regional. Este modelo se aplica, por ejemplo, en Francia, Italia, España y Gran Bretaña. En el caso español, a los hispanohablantes se les aplica el principio de personalidad y a los no-hispanohablantes el de territorialidad.

2. Estados de multilingüismo que se basan en el monolingüismo territorial y en un multilingüismo estatal. Este modelo se aplica, por ejemplo, en Suiza, Canadá y Bélgica. Este modelo se basa en el principio de territorialidad.

3. Estados de multilingüismo que se basan en el monolingüismo personal y un multilingüismo estatal. Este modelo es el resultado de aplicar el principio de personalidad y lo hallamos en Bruselas. También se ha aplicado en Quebec, donde del principio de personalidad se ha pasado al principio de territorialidad a favor del francés.

Ahora debes relacionar cada uno de los siguientes gráficos con uno de los tres modelos de política lingüística presentados, y añadir al lado el/los Estado/s con el que se corresponde:

a) ABCD

A	B
C	D

b) ABCD

ABCD	ABCD
ABCD	ABCD

c) A

A	AB
AC	AD

2.11. Annex 11

1. Observa la siguiente lista de lenguas de Europa y su número de hablantes y completa después los recuadros con las lenguas siguientes: castellano (en España), catalán, gallego-portugués (en España), gallego-portugués (en Portugal), vasco, inglés (en Gran Bretaña), castellano (en EEUU), ruso, islandés, francés (en Canadá), francés (en Francia), gaélico, italiano (en Suiza) y alemán (en Austria).

LENGUAS DE EUROPA

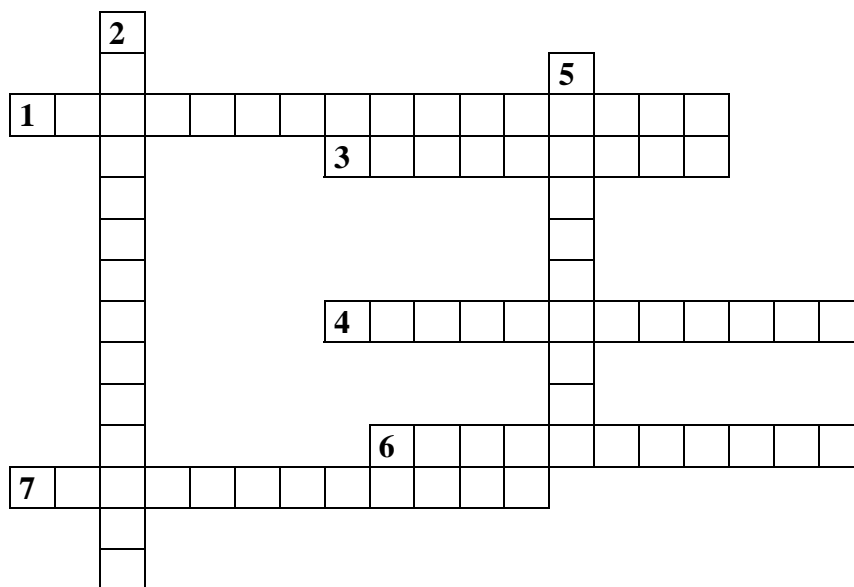
<i>inglés</i>	<i>300 millones</i>	<i>gaélico</i>	<i>800.000</i>
<i>catalán</i>	<i>7 millones</i>	<i>islandés</i>	<i>200/250.000</i>
<i>castellano</i>	<i>180 millones</i>	<i>italiano</i>	<i>55 millones</i>
<i>vasco</i>	<i>800.000</i>	<i>ruso</i>	<i>150 millones</i>
<i>francés</i>	<i>65/75 millones</i>	<i>alemán</i>	<i>100 millones</i>
<i>gallego-portugués</i>	<i>120 millones</i>		

	Minorizada	No minorizada
Minoritaria		
Mayoritaria		

2. Localiza, entre las letras del recuadro, los nombres de siete conceptos sociolingüísticos:

N	I	F	P	O	Ñ	U	L	B	D	A	L	N	I	M	S	K	N
J	U	H	O	Y	T	G	L	A	I	C	O	M	E	U	Q	O	P
X	R	F	R	V	A	O	Z	Ñ	E	I	F	R	S	J	I	L	C
U	Y	D	B	H	S	B	U	A	C	T	K	G	T	C	V	I	E
S	T	O	I	N	M	J	Y	U	A	H	E	S	A	B	F	I	U
X	D	P	L	G	O	Y	T	I	R	L	E	Z	T	G	I	Ñ	O
J	A	D	I	H	P	I	S	K	O	V	I	L	U	J	A	T	P
E	L	B	N	Ñ	T	O	F	Y	U	L	B	S	T	H	C	F	E
Q	U	E	G	S	L	D	I	A	A	T	V	E	O	R	R	O	I
Y	J	U	U	G	B	A	R	M	T	S	A	N	L	I	F	Q	U
H	O	S	I	P	R	E	R	V	S	O	G	T	I	E	H	M	D
B	G	D	S	E	P	O	L	O	T	V	I	U	B	S	R	A	A
L	P	A	M	I	N	O	R	I	T	A	R	I	A	P	M	L	F
U	T	C	O	N	F	L	I	C	T	O	S	U	S	T	I	T	U

3. Resuelve el siguiente crucigrama:

- 1) Proceso por el que se establecen las normas que rigen el uso correcto de una lengua.
- 2) Proceso por el que una lengua recupera sus contextos lingüísticos.
- 3) Situación en la que dos lenguas que comparten territorio no se utilizan en los mismos contextos.
- 4) Situación en la que una lengua es eliminada por otra.
- 5) Situación en que dos lenguas que comparten un mismo territorio se utilizan en los mismos contextos.
- 6) Lengua que ha perdido contextos lingüísticos por razones extralingüísticas.
- 7) Utilización indiscriminada de dos lenguas en los mismos contextos.

2.12. Annex 12

LOTERIA DE BARBARISMES

Substitueix aquests barbarismes per la forma correcta:

<i>Tortilla</i>	<i>pollo</i>	<i>bassura</i>	<i>senissero</i>
<i>ojo!</i>	<i>besso</i>	<i>después</i>	<i>destornillador</i>
<i>Bandeja</i>	<i>círcul</i>	<i>nòria</i>	<i>torpe</i>
<i>Tenera</i>	<i>gemelos</i>	<i>fontaner</i>	<i>tenir enxufe</i>
<i>Pasteleria</i>	<i>colilla</i>	<i>pelirrojo</i>	<i>lavadora</i>
<i>Olvidar</i>	<i>límpiesa</i>	<i>jefe</i>	<i>incluir</i>
<i>Hipo</i>	<i>grassa</i>	<i>sumo</i>	<i>servilleta</i>

Una vegada corregides totes les formes, tria'n quinze de correctes i distribueix-les a l'atzar a la graella següent:

Escolta els barbarismes que llegirà el teu professor/a i marca les equivalències correctes que tenguis a la teva graella.

2.13. Annex 13

Prova d'avaluació

1. Compara y comenta los siguientes artículos constitucionales:

Artículo 116 de la Constitución de Suiza:

1. *Las lenguas nacionales de Suiza son el alemán, el francés, el italiano y el retorrománico.*
2. *Se declaran lenguas oficiales de la Confederación el alemán, el francés y el italiano.*

Artículo 3 de la Constitución española:

1. *El castellano es la lengua española oficial del Estado. Todos los españoles tienen el deber de conocerla y el derecho a usarla.*
2. *Las otras lenguas españolas serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas, de acuerdo con sus Estatutos.*
3. *La riqueza de las distintas modalidades lingüísticas de España es un patrimonio cultural que será objeto de especial respeto y protección.*

2. Define el concepto de diglosia y razona si la situación en que se encuentran el catalán y el castellano en nuestra Comunidad Autónoma es o no propiamente diglósica.

3. Explica qué situación sociolingüística da pie a que se produzca la siguiente situación:

Un niño de diez años pregunta a su hermana mayor:

— *Saps que vol dir “table” en anglès?*

— *Sí, és molt fàcil. Vol dir “mesa”.*

4. Analiza y compara la situación del castellano en Puerto Rico, Filipinas y Paraguay.

2.14. Annex 14

Prova d'avaluació

1. Posa un exemple de normalització lingüística i un altre de normativització.
2. Esmenta cinc àmbits que estiguin pendents encara de normalització de la llengua catalana.
3. Corregeix els barbarismes que trobis a les frases següents:
 - a) No tiris les colilles en terra, tira-les a la bassura.
 - b) El fontaner m'ha dit que m'he de comprar una lavadora nova.
 - c) Ojo amb la carn de ternera!
4. Contesta si és vertader o fals:

Bilingüisme és la pràctica d'utilitzar alternativament dues llengües	V	F
Una llengua minoritària és la que ha rebut pressions extralingüístiques per reduir el nombre de parlants	V	F
La sigla IEC correspon a "Institut d'Ensenyament Català"	V	F
Mossèn Alcover era de Muro	V	F
La llengua pròpia de les Illes Balears és el català	V	F
Els catalanoparlants gaudeixen del principi de personalitat	V	F
La Constitució empara el dret dels catalanoparlants a expressar-se en la seva llengua	V	F

5. Compara aquests dos articles:

"La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial, i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la. Ningú no podrà ser discriminat per raó de l'idioma". (art. 3. Estatut d'Autonomia de les Illes Balears)

"Els dos idiomes oficials de la Comunitat Autònoma són el valencià i el castellà. Tothom té dret a conèixer-los i a usar-los." (art.7. Estatut d'Autonomia del País Valencià)

2.15. Annex 15

Qüestionari d'avaluació de la unitat didàctica

1. QUÈ T'HA SEMBLAT EL TREBALL REALITZAT?
 - Bo i interessant
 - Regular
 - Poc interessant
2. LES ACTIVITATS, HAN ESTAT BEN ORGANITZADES?
3. QUINES ACTIVITATS T'HAN INTERESSAT MÉS?
4. QUINES ACTIVITATS T'HAN INTERESSAT MENYS?
5. EL MATERIAL DE QUÈ HAS DISPOSAT T'HA SEMBLAT:
 - Excessiu
 - Suficient
 - Escàs
6. L'ACTITUD DEL/LA PROFESSOR/A T'HA SEMBLAT:
 - Adequada
 - Autoritària
 - Passiva
 - Estimulant
7. COM VALORES L'ACTIVITAT CONJUNTA ENTRE CATALÀ I CASTELLÀ SOBRE "LLENGÜES EN CONTACTE"?:
 - M'ha ajudat molt a entendre el tema.
 - M'ha ajudat, però la feina ha estat massa reiterativa.
 - Els meus resultats han estat millors que si ho haguéssim fet només en una llengua.
 - Avorrida, pesada.
8. OBSERVACIONS:

